

Cour
Pénale
Internationale

International
Criminal
Court

ICC-PIDS-FS-02-001/09_Ate

Ajaut k'Itunga kalu Isiriebitai toma Adieket

Aputo: Ron Haviv/VII

Kwape idiope kotoma oboro lu iswamai Adieket na Edukunitos Akwapin nu egelegela, epedorete lu isiriebitai aijukakin Epuliida akiro nu ilipitotor kesi itegearai angic akirot. Ejaasi bobo akiro aarei nu itetiak nu ikamunitos itunga lu isiriebitai. Erai na irwan nasodit k'okisila lu eyaitere akwapin nu egelegela, itunga lu isiriebitai adumunit apedor na kesi ikulepek ajaut nen itolosio aosan kede ka na ailip adumun agelio. Apolou ke, mam aticepak kesi epote einer kwape aajenak bon, konye epedorete aijtjenaar nu eomitos kesi kanukec kede nu isiriebete kesi adis apak kere eutai aipur emusaago. Idila duc kesi aiswamaun ngun kitwasamaete ikec ipuliidan. Itunga lu isiriebitai lu eyangaunio Adieket kwape aajenak kesi eponio adumakit agangat kede ayuara.

Epelu kalu isiriebitai kotoma apak na epurio Adieket akiro ngesi iyatakit aiascasit aipecitot k'Adieket na awanyun ebe itepesenio itunga lu egwaunitos imusaagon lu arokok lu itakadikitos itunga lu akwapin kere. Apetetait na akirot alopet ngesi erai ebe, elomuni aipuc arai kito bon kepupun akiro nu elomunete k'akitukes k'itunga kalu isiriebitai kosodete ailuc apagalu na edumunitos kesi.

Itunga lu isiriebitai kesi lu koponi itipipilai kolepa kalo obu ojauna lo da ejaatatar Adieket kede apedor na aipur nuke. Arai emunamunatai iboro lu etebeikita aswam na ediini, asioman, atalantan, araibo na igangakitere lu ican, epedorio ayangaar atukona arai ikodeta lu ikamunito ngun kwape lu isiriebitai. Ikatubok lu Adieket ikulepek kesi ikamunitos nu aitacaun eipone lo aaitipipilio kana ebuni Adieket apupokin nuke. Kikote nen da, emunoi ebe ebuni aaitipipilio ngin aimoriarit aisiriebo na akuan kede aomisio k'itunganan, na kobu itolitot adam k'itunganan akaulo aitor ocan; arai mere kwangin, aitolitolio na iboro, koipone lo kesi amunamunaun arai aolior.

Kanu aigangakitor lu isiriebitai, edukunit Adieket Atenu na Itebebenit nu Itunga lu Isiriebitai Ajaut Epurio Akiro kede Adumun Agelio (VPRS) kede na Eyait akiro kalu Isiriebitai nepepe k'Aajenak (VWU), kere nu ejaasi Orionget lo Ikegirigirak.

Ingarakit VPRS lu isiriebitai kotoma kanu ikamunitos

abaluan nu ilipitotor kesi ajaikin ne epurere akiro kec araibo abaluan nu ilipitotor adumun agelio, arai aimoriar akiro ngun aarei kere. Ingarakit da bobo kesi adumanakin aicorio k'akiro kanu ikamunitos ikisila arai amoanakin kesi ipuliidan. Kanu atiakun kede adolokin itunga lu isiriebitai, euta VPRS adukun iwaitin lu aiswamanara kede igurupun kec, Iriongeta lu mam Eraasi lu Apugan kede atukona nu edukunitos akwapin nu egelegela, kacut kotoma akwapin nu itolosio Adieket aswam ke.

Eyuarit ido isinapikit VWU aomisio k'ikajenak, nu itunga kalu isiriebitai lu eyangaunio Adieket kede icie da lu edumunitos aiyalongong kanu ajenaanut kana ainakisi kesi. Edumakit da VWU acie atenieik nu Adieket aicorio, aituutorio k'acie agangat kotoma kanu ikamunitos eipone lo ewanyunere ebe eyuara kosodi isimonikita eipud kec kangul isiriebitai nepepe kalo aajenak. Ecoikita jakan eipud k'iduwe, imojongai, itunga lu engwalangwalauna kede ngul lu ebuitai aisiol arai nu imusaagon kalu isidikio kotupitete nu araut ekilokit arai aberu. Atenu bobo napon a ikamunitos nu ayurit aajenak da.

Ajaikina toma apurio na akiro

Epedorete lu isiriebitai ajaikina toma apurio na akiro koponesio luta:

- Aijukanakin Epuliida akiro nu ikamunitos imusaagon lu ecamunitos kesi ebe koponi kogwaunai;
- Ainakin ajenaanut k'Adieket arai kinyaraar araun aajenak;
- Aikenyanakin Adieket, kacut arai ejaasi nu itolitotos eipud kec, kotoma adoketa kere nu aosan, aomisio kec kede acie nu isiriebete ikec itaon, koipone kalo mam itolitoli apedorosio kayen iwosatai nepepe ka ipuliidan ke, kede eiwosae elopet lo emamiar eede kotoma. Epedorete lu isiriebitai alingakin aiswamaun ngun nape itegeario emusaago (kwape nat, nape ilipia Epuliida Ikatubok acamakin ngesi aitegear aingic, arai nape ilipia ngesi Adieket aitagogongoor akiro nu iwosatere itunganan) cut kitoni adoketait na aosan alopet kede kana aijulira.
- Ailip adumun agelio.

Epedorete lu isiriebitai ailip acamakinio ajaikin apurio na akiro k'adoketa it adis kere koipone lo aileleb *afoomu* na itemokitai kanukangun. Ikatubok lu ikamunitos ngun kesi epote airereor *afoomun* ngun kere. Epote Ikatubok aitutub arai koby itunganan kodumunite aitiipipilio kanu emusaago kalo koponi ogwaunai korai da lo ejaatar Adieket kede apedor na aipur. Epote do Ikatubok aitutub apak na epedoratar lu isiriebitai ailepun akec aomisio kede akiro nu isiriebete kede eipone lo epedoratar kesi aiswamaun ngun.

Ajaut kede Epuliida

Ajaikin kangul isiriebitai toma apurio na akiro ngesi duc iswama kitwasamaete epuliida kwape ekabwoikiniton. Kosodi, mam ebakai ebe ekot lu isiriebitai ikulepek ajaikin Adieket arai mam kesi ipudasi aswam kwangin. Epedorete Ipuliidan lu ebwoikitos kesi aitodolikin aomisio kede akiro nu isiriebete kesi toma Adieket. Ecamakitai lu isiriebitai aseun epuliida lo isimaaritos kesi, lo da iburai korai etunganan lo ekusiarit kwape aatubon arai epuliida lo imusaagon kalo elangir kosodi ekot odesiarite einer adiope kotoma angajepa nu itolosio Adieket ake aswam (Ageresan arai Apalasan).

Ebuni Adieket aingarakit amoinikin lu isiriebitai ipuliidan koipone lo ainakin kesi *elisit* lo ikiroria k'ipuliidan. Karaida ikidioko ikapun lu ejaatar Adieket kanu atacia ipuliidan, epedori aticepak alemun amodio agangat na ikapun. Kokuju kangun, ebuni Eyapeesi k'Epuliida lo Itunga kere kalo Isiriebitai asalakit engaara kanu aigangakit kesi komam itatacio ikapun.

Arai ipuak lu isiriebitai, epedorete aatubok alimokin kesi aseun ediope epuliida arai etiimu lo ipuliidan abwoikin kesi, tetere itebebenio apurio na akiro. Arai kemen lu isiriebitai aseun idiope ikabwoikiton, epedorete aatubok aicorakin do Eegirigiran lo Adieket aiswamaun ngun. Karai mam lu isiriebitai epote aisimaar itunganan yen eseuni Eegirigiran, epedorete kesi ailip aatubok airereor akirot ngin.

Aitijenikinio

Kedau Aibunget na Ikatubok akwetar abalua kayen isiriebitai na alipan kosodi aitutub eipone lo ebunio ngesi ajaikinor apurio na akiro k'ojautene arai k'omusaago kalo elimitai nuke, eponio ngesi aitijeninikin nu etwakete kotoma adoketa nu aosan kere, aimoriarit apaarasia nu epupere akiro ke, iboro lu itutubi Adieket kede adis aijuliraeta kere.

Agelio

Epedorete lu isiriebitai ailip adumun agelio kanu aitiipipilio na kopotu kesi ongirikisi kanu elepa kalo obu ojauna lo da ejaatatar Adieket kede apedor na aipur nuke. Epedori da bobo Adieket kanuke bon aitutub nu agelio, karaida mam lu isiriebitai ijukunitos akec abaluan nu alipan. Epedorete lu isiriebitai aijukun akec abaluan nu alipan ido konye Adieket itutubi arai edolit adumakin kesi agelio arai mam kede eipone lo egelit kalo ebeit alemun. Epedori Adieket aicorakin agelio kowaitin lu egelegela, aimoriarit luta:

- **Atacio**, na duc erai ake apolou atacakino ikapun kanu aitiipipilio na aomisio, iboro kede akuan. Epedori aimoriarit atacio kanu aitiipipilio na edumakitai akuan kede aomisio, aitwatanario ainyam enyadu, ailwaritoi nepepe k'aialongongo kede atwatanario na arerengeso.
- **Aitemokin kobongok kwape ajaar sek**, na elosikitere

aswam nu epedorio kere ainyakakin ejautene lo ajaar kayen isiriebitai koputokinos bobo kede lo sek eringa ber ationis na etakanuna. Epedori ngin aimoriarit aisiteteunio na ibore.

- **Aisicat ajar itunganan**, na elosikitere aisipedoor lu isiriebitai aiyatakit aitolot akec ajar kwape kolo sek. Epedori ngin aimoriarit aitac egaraama lo amukian, aisinapikit aomisio kede adumakit agangat koboro kwape nat asioman, ipuliidan kede acie aijaanakino na ipudai kanu ainyakakin aijamam na kolo ajaatar itunganan ngin.

Kangeset na apupio na emusaago, epedori Aibunget na Ikatubok kalo epurete emusaago ngol aitutub aicorakin itunganan yen anyam emusaago aigel lu koby elepa lo elomunit k'omusaago kangol elimitai kisirieb. Epedori Adieket aitutub atacakino egelit kitebeikitete itunga idiopediopen araibo atukot na itunga, kwape itojokarere kangol 'musaago. Ajokis na agelio kwape atukot na itunga, ngesi elomuni naarai epedorete itunga lu atutubet kere aimedaun kede k'aitudumikin imeeban ngul kere arereng na isikwaruniata bobo akec ajar. Kwape awanyunet, epedorio adukun aiboisio nu ijaanakinere itunga lu isiriebitai, arai mere kwangin, epedorio aitutub aswam nu epolok kanukec. Kokuju kangun, adukutu Akwapin nu eraasi Ameeban k'Adieket Eiriago lo Apiyai kanu kangul isiriebitai kolepa kalo obu ojauna kede ikec ikalia da, ido korai elepa ngol lo ejaatatar Adieket kede apedor na aipur nuke, koipone lo adumakin kesi agelio karaida emamiatar itunganan yen atubokin emusaago kede iboro lu ilosikino.

Ayuara kede Agangat

Iburai Adieket aitolomun iwaitin lu ibecokina kanu adiekunitor ayuara, ajemelel na awate k'aomisio, angosibib nepepe k'aiyeiyea kangul isiriebitai kede na ikajenak. Karai ebeit lu isiriebitai ainakin ajenaanut kotoma Adieket kwape aajenak, ejaun Atenu na Eyait lu Isiriebitai kede Aajenak adumakit kesi agangat na isipedoori kesi alosit ajaikin Adieket, kede adukun ejautene lo einakitere aajenan apolou ido korai lo mam iyatakini aitiipil arai aipirisaar aomisio ka ikajenan. Einakino eenyamitok aajenak da aidario kede acie agangat napo iriamara kede ekec eipud.

Aibeliar Akiro

Ebuni Adieket ayait nu aiswamanara ke kede kalo isiriebitai lu elomaritos apurio na akiro, araibo lu ineketos adumun agelio koipone kalo mam ebuni aiduporit kesi arai icie itunga, ido ebuni aricit aidar jokan akiro nu erotunio kane ejaasi lu isiriebitai kwape nu aiyeiyea.

Kotupitete eiswamae lo Adieket, ekot duc aitijenikit Epuliida lo Adieket kede ipuliidan da lu ebwoikitos ngul lu iwosatai nu abaluan kanu ilipitere ajaikin toma apurio na akiro, araibo, adumun agelio. Kikote nen da, epedorete ikulepek abaluan ngun ailip kitutuboi ebe mam eponio aibeliar akiro nu elosete kesi acedakin alimor k'Adieket, arai ekurianikitos kesi kanu akec ayuara araibo na icie itunga. Epedorete bobo kesi ailip komam akiro kwa kangun imorikikino toma aiwadikaeta nu idiasitai akiro imusaagon kere kalo epupionono. Epote do Ikatubok aitutub akirot na edolit atupakin ido epedorete aitacaun iwaitin lu ebeitoy ayuaritor akiro nu elimuni yen isiriebitai arai eke epuliida.